

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

21 януари 2010 година *

По дело C-472/08

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Augstākās Tiesas Senāts (Латвия) с акт от 23 октомври 2008 г., постъпил в Съда на 4 ноември 2008 г., в рамките на производство по дело

Alstom Power Hydro

срещу

Valsts ieņēmumu dienests,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н А. Tizzano, председател на състав, г-н Е. Levits, г-н А. Borg Barthet, г-н J.-J. Kasel (докладчик) и г-жа М. Berger, съдии,

* Език на производството: латвийски.

генерален адвокат: г-н P. Cruz Villalón,
секретар: г-жа C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 22 октомври 2009 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Alstom Power Hydro, от адв. V. Gencs, advokāts,

- за Valsts ieņēmumu dienests, от г-н D. Jakāns и г-жа I. Pētersone, в качеството на представители,

- за латвийското правителство, от г-н D. Jakāns, както и от г-жа K. Drēviņa и г-жа E. Eihmane, в качеството на представители,

- за правителството на Обединеното кралство, от г-жа H. Walker, в качеството на представител, подпомагана от г-н M. Angiolini, barrister,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н A. Sauka и г-жа M. Afonso, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 18, параграф 4 от Шеста директива 77/388/ЕИО на Съвета от 17 май 1977 година относно хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно данъците върху оборота — обща система на данъка върху добавената стойност: единна данъчна основа (ОВ L 145, стр. 1, наричана по-нататък „Шеста директива“).

- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Alstom Power Hydro (наричано по-нататък „Alstom“), латвийското дъщерно дружество на дружеството Alstom Hydro France, и Valsts ieņēmumu dienests (латвийската данъчна администрация, наричана по-нататък „VID“) относно възстановяването на платен от Alstom надвзет данък върху добавената стойност (наричан по-нататък „ДДС“).

Правна уредба

Шеста директива

3 Член 18, параграфи 2—4 от Шеста директива гласи:

„2. Данъчнозадълженото лице извършва приспадането чрез изваждане от общата сума на дължимия данък върху добавената стойност за даден данъчен период на общата сума на данъка, по отношение на който по време на същия данъчен период е възникнало и може да бъде упражнено съгласно разпоредбите на параграф 1 правото на приспадане.

[...]

3. Държавите членки определят условията и реда, при които на данъчнозадължено лице може да бъде разрешено да извърши приспадане, което то не е извършило в съответствие с разпоредбите на параграфи 1 и 2.

4. Когато за даден данъчен период сумата на разрешеното приспадане превишава сумата на дължимия данък, държавите членки могат или да възстановят надвзетия данък, или да прехвърлят разликата към следващия период при условия, които те определят.

Държавите членки обаче могат да откажат възстановяване или прехвърляне, ако разликата е незначителна.“ [неофициален превод]

Национална правна уредба

- 4 Съгласно член 12, параграф 10 от Закона за данъка върху добавената стойност (likums par pievienotās vērtības nodokļi, *Latvijas Vēstnesis*, 1995, № 49, наричан по-нататък „Закон за ДДС“) данъчнозадълженото лице може да поиска размерът на недължимо платения ДДС да се прихване при плащането на други данъци, такси или задължения към държавата.
- 5 По силата на член 12, параграф 11 от същия закон VID разполага с 30 дни, считано от получаването на мотивирано и придружено с доказателства искане на данъчнозадълженото лице, за да му възстанови надвзетото.
- 6 Член 16, параграф 10 от Закона за данъците и таксите (likums par nodokļiem un nodevām, *Latvijas Vēstnesis*, 1995, № 26, наричан по-нататък „Закон за данъците и таксите“), който се прилага за всички данъци и такси, предвижда, че данъчнозадължените лица могат да подадат искането си за възстановяване на надвзети данъци в рамките на три години след изтичането на срока за плащането на тези данъци.
- 7 Член 18, параграф 2 от Закона за данъците и таксите възлага на VID задачата да провери дали данъчнозадълженото лице правилно е изчислило посочените данъци и такси и дали плащането действително е извършено. Съгласно член 23, параграф 1 от този закон когато при ревизия се установи наличието на нарушение на данъчните разпоредби, VID може да измени размера на дължимия ДДС и да наложи глоби в срок от три години след изтичането на срока за плащане на този данък.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- 8 На 7 октомври 2004 г. Alstom иска съгласно член 12, параграфи 10 и 11 от Закона за ДДС да му бъдат възстановени сумите, които то твърди, че недължимо е платило за периода от 1998 г. до 1 октомври 2004 г.
- 9 VID решава да не възстанови ДДС в размер на 288 184 LVL и да извърши ревизия за останалата сума, която възлиза на 31 265 LVL. В решението си тя установява, че Alstom е просрочило определения в член 16, параграф 10 от Закона за данъците и таксите тригодишен срок за подаването на исканията за възстановяване на надвзетия данък.
- 10 Alstom подава жалба срещу това решение, като по-конкретно твърди, че VID е била длъжна да приложи член 18, параграф 4 от Шеста директива, който не предвижда ограничение във времето на правото да се иска възстановяване на надвзетото, и че следователно тя е нямала право да му противопоставя давностния срок, предвиден в член 16, параграф 10 от Закона за данъците и таксите.
- 11 Тъй като жалбата му е отхвърлена както в първоинстанционното производство, така и при обжалването, Alstom подава касационна жалба пред запитващата юрисдикция, като по-конкретно твърди, че Република Латвия като държава — членка на Европейския съюз, е задължена да транспонира член 18, параграф 4 от Шеста директива в националното си право и че от практиката на Съда е видно, че държавите членки не могат, както в конкретния случай, да отнемат правото на възстановяване на надвзетия ДДС.
- 12 В акта за преюдициално запитване Augstākās Tiesas Senāts посочва, че когато VID разглежда исканията за възстановяване на надвзет ДДС, тя има право да извършва ревизии. В такава ситуация обаче тя трябвало да спазва предвидения в член 23, параграф 1 от Закона за данъците и таксите тригодишен срок. При

липсата обаче на давностен срок за упражняване на правото на данъчнозадължените лица да искат възстановяване на надвзетия ДДС, съответстващ на срока, през който VID има правото вследствие на ревизия да вземе решение за изменение на размера на данъка, във всички случаи тя била длъжна да разгледа исканията. При тези обстоятелства лице — платец на данък, можело да злоупотреби с националното законодателство, когато иска да му бъде възстановен надвзет ДДС за период, за който VID не разполага повече с възможността да извърши ревизия.

- 13 При тези обстоятелства Augstākās Tiesas Senāts решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли член 18, параграф 4 от Шеста директива [...] да се тълкува в смисъл, че тази разпоредба не допуска държава [членка] да предвиди в своето законодателство срок от три години за погасяването по давност на правото да се получи възстановяване на надвзетия [ДДС] (разликата между данъка по извършени доставки и данъка, който подлежи на приспадане по получени доставки)?“

По преюдициалния въпрос

- 14 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 18, параграф 4 от Шеста директива трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска законодателството на държава членка, което предвижда тригодишен давностен срок за подаването на искане за възстановяване на надвзетия ДДС, недължимо събран от данъчната администрация на тази държава.
- 15 Като начало следва да се посочи, че макар да е вярно, както подчертава Alstom, че член 18, параграф 4 от Шеста директива не предвижда изрично такъв давностен

срок, така или иначе това обстоятелство само по себе си не води до извода, че посочената разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че упражняването на правото на възстановяване на надвзет ДДС не може да бъде придружено с давностен срок.

- 16 Всъщност, от една страна, по аналогия с това, което се отнася за упражняването на правото на приспадане, възможността да се подаде искане за възстановяване на надвзетия ДДС без никакво ограничение във времето би било в противоречие с принципа на правната сигурност, който изисква да не бъде възможно безкрайното преразглеждане на данъчното положение на данъчнозадълженото лице по отношение на правата и задълженията му спрямо данъчната администрация (Решение от 8 май 2008 г. по дело Ecotrade, C-95/07 и C-96/07, Сборник, стр. I-3457, точка 44).
- 17 От друга страна, от трайната съдебна практика е видно, че при липса на общностна правна уредба в областта на възстановяване на недължимо събрани национални данъци, във вътрешния правен ред на всяка държава членка трябва по-конкретно да се определят компетентните юрисдикции и да се приемат процесуални правила за съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на правата, които страните в процеса черпят от общностното право, доколкото правилата не са по-неблагоприятни от тези, които уреждат аналогични вътрешноправни съдебни производства (принцип на равностойност), и не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от общностния правен ред (принцип на ефективност) (вж. по-специално Решение от 17 ноември 1998 г. по дело Aprile, C-228/96, Recueil, стр. I-7141, точка 18, както и Решение от 11 юли 2002 г. по дело Marks & Spencer, C-62/00, Recueil, стр. I-6325, точка 34).
- 18 Що се отнася до принципа на равностойност, от преписката не следва, а впрочем и не се твърди пред Съда, че предвиденият в член 16, параграф 10 от Закона за данъците и таксите давностен срок не спазва този принцип.
- 19 Що се отнася до принципа на ефективност, следва да се припомни, че Съдът е приел, че определянето на разумни преклузивни срокове в интерес на правната сигурност, защитаваща както данъчнозадълженото лице, така и съответната администрация, е съвместимо с правото на Съюза (вж. в този смисъл Решение по дело Aprile, посочено по-горе, точка 19 и цитираната съдебна практика). В

действителност такива срокове не могат да направят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правовия ред на Съюза.

- 20 Що се отнася до това какво следва да се разбира под „разумен“ срок, важно е да се припомни също, че Съдът вече се е произнесъл по-конкретно че двегодишен преклузивен срок сам по себе си не може да направи упражняването на правото на приспадане практически невъзможно или прекомерно трудно, като се има предвид, че член 18, параграф 2 от Шеста директива позволява на държавите членки да изискват данъчнозадължените лица да упражнят правото си на приспадане в течение на същия данъчен период, през който това право е възникнало (Решение по дело Ecotrade, посочено по-горе, точка 48).
- 21 Същият извод се налага с още по-голяма сила по отношение на тригодишен давностен срок като прилагания по главното производство, тъй като този срок по принцип е от естество да позволи на всяко полагащо обичайната дължима грижа данъчнозадължено лице действително да защити правата, които черпи от правовия ред на Съюза.
- 22 Предвид гореизложените съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 18, параграф 4 от Шеста директива трябва да се тълкува в смисъл, че допуска такава правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която предвижда тригодишен давностен срок за подаването на искане за възстановяване на надвзет ДДС, недължимо събран от данъчната администрация на тази държава.

По съдебните разноски

- 23 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Член 18, параграф 4 от Шеста директива 77/388/ЕИО на Съвета от 17 май 1977 година относно хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно данъците върху оборота — обща система на данъка върху добавената стойност: единна данъчна основа, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска такава правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която предвижда тригодишен давностен срок за подаването на искане за възстановяване на надвзет ДДС, недължимо събран от данъчната администрация на тази държава.

Подписи